

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

เนื่องจากการบริโภคเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของรายได้ประชาชาติ ซึ่งพิจารณาจากตารางที่ 1.1 ที่แสดงสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาคเอกชนต่อรายได้ประชาชาติมีค่ามากกว่าร้อยละ 70 ดังนั้นการบริโภคจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ จะส่งผลกระทบต่อระดับการลงทุน หรือความสามารถในการผลิตของระบบ ในขณะเดียวกัน ระดับการบริโภคได้รับอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจด้วย โดยเฉพาะมาตรการทางการเงินและการคลังต่างๆ

จากการวิเคราะห์ในอดีตเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มว่าจะเติบโต ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายภาคเอกชน การลงทุนในสาธารณูปโภคประเภทที่มีขนาดใหญ่ต่างๆ และการขยายตัวของการส่งออกที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศไทยมีความต้องการเงินลงทุนจำนวนมาก ซึ่งความต้องการเงินลงทุนที่สูงขึ้นนี้ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาช่องทางการจัดหาแหล่งเงินทุน และเครื่องมือทางการเงินให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปทางการเงินทางการเงินขึ้นเพื่อพัฒนาระบบการเงินไทยมาเป็นลำดับ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินไทยให้สามารถตอบสนองต่อการเติบโตของธุรกิจ และเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางการเงินในภูมิภาคตลอดจนตอบสนองนโยบายการค้าบริการเสรีของ “องค์การการค้าโลกด้านการค้าสินค้า และการค้าบริการ” (GATT/GATS) โดยได้จัดวางแผนทางการเงินขึ้น โดยมีแผนงานที่สำคัญ 4 ด้าน คือ (1) การผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงิน (2) การปรับปรุงการกำกับ และตรวจสอบสถาบันการเงิน (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลาดเงิน และตลาดทุน และ (4) การปรับปรุงระบบการชำระเงิน (รังสรรค์ หทัยเสรี, 2540) ซึ่งการผ่อนคลายข้อจำกัดทางการเงินนั้นก็เพื่อปล่อยให้กลไกตลาดมีบทบาทมากขึ้น ประกอบด้วย การผ่อนคลายการควบคุมปริวรรตเงินตรา การปล่อยเสรีอัตราดอกเบี้ย การผ่อนคลายข้อจำกัดในการบริหารสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน และการขยายขอบเขตการ

ประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน ดังจะเห็นจากตารางที่ 1.2 ที่ได้ทำการสรุปมาตรการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในช่วงต่างๆ

ตารางที่ 1.1 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและรายได้ประชาชาติ ปี พ.ศ.2525-2540

ปี	ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ (ล้านบาท)	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภค ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ)
2520	271,865	330,409	82.28
2521	314,983	400,000	78.74
2522	364,028	450,937	80.72
2523	433,585	534,196	81.16
2524	496,417	609,012	81.51
2525	534,991	678,169	78.88
2526	599,560	737,344	81.31
2527	628,937	778,357	80.80
2528	657,365	831,975	79.01
2529	695,784	879,915	79.07
2530	781,064	1,011,343	77.23
2531	885,008	1,198,771	73.82
2532	1,030,563	1,440,089	71.56
2533	1,234,981	1,672,858	73.82
2534	1,378,062	1,910,448	72.13
2535	1,550,497	2,145,692	72.26
2536	1,732,338	2,393,264	72.38
2537	1,958,726	2,740,555	71.47
2538	2,225,739	3,149,869	70.66
2539	2,479,828	3,393,983	73.06
2540	2,586,956	3,437,720	75.25
2541	2,505,312	3,311,048	75.66
2542	2,595,113	3,334,840	77.81
2543	2,750,486	3,628,683	75.79
2544	2,913,662	3,789,116	76.89

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545: ออนไลน์)

ตารางที่ 1.2 สรุปมาตรการที่ได้ดำเนินการไปแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 – 2541

ปี พ.ศ.	มาตรการ
พ.ศ.2533 ยุคก่อนคลายปรัวรรตเงินตรา	<p>การรับพันระมาตรา 8 จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ธนาคารพาณิชย์อนุญาตค้าขอต่างๆ ทางด้านสินค้าได้ทุกกรณี 2. ขยายวงเงินที่ธนาคารพาณิชย์อนุญาตค้าขอซื้อเงินตราต่างประเทศในด้านเงินบริการให้สูงขึ้น 3. ผ่อนผัน ให้ธนาคารพาณิชย์อนุญาตค้าขอซื้อเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวกับเงินทุนส่งออกการคืนเงินกู้เงินทุนจากการขายหุ้น หรือเลิกกิจการ 4. นำมาตรฐาน BIS เข้ามาเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ปรับปรุงวิธีการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารให้เป็นสากล
พ.ศ.2535 ยุคเปิดเสรีการเงินเต็มตัว	<p>การดำเนินการให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ 2. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุมัติหลักการตั้งธนาคารใหม่ 3 แห่ง 3. ธนาคารแห่งประเทศไทยยกฐานะสำนักงานตัวแทนเป็นสาขาธนาคารต่างประเทศ 4. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตการประกอบธุรกิจ BIBF ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขาธนาคารต่างประเทศ 5. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตการประกอบธุรกิจ BIBF ให้แก่สำนักงานตัวแทนธนาคารต่างประเทศ
พ.ศ.2539 ยุคเริ่มต้นวิกฤตระบบสถาบันการเงิน	<p>ได้ดำเนินการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้สถาบันการเงินจัดทำแผนสินเชื่อ 2. ให้ธนาคารพาณิชย์ ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเป็นเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย 7% ของเงินกู้ยืม และเงินฝาก Non-resident 3. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตการประกอบธุรกิจ BIBF รอบสอง 4. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตธนาคารต่างประเทศมีสาขาเต็มรูปแบบเพิ่มเติม 5. ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงธนาคารพาณิชย์ 8.5% บริษัทเงินทุน 7.5% 6. ทำการรับสมัครลูกค้าของธนาคารแห่งประเทศไทยในการทำธุรกรรมต่างๆ ในตลาดเงินนอกเวลาทำการของตลาดซื้อคืน 7. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ และบริษัททุนประกอบกิจการกองทุนส่วนบุคคล 8. ทางกร ได้ให้สถาบันการเงินจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

	<p>9. ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้สถาบันการเงินนิตยภัตครกกองทุนเพื่อการฟื้นฟู และพัฒนาระบบสถาบันการเงินเป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง</p>
<p>พ.ศ.2540 ยุคปฏิรูประบบการเงิน</p>	<p>ได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศให้บริษัทเงินทุน 10 แห่งเพิ่มทุน 2. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศมาตรการสำรองสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานในส่วนธนาคารพาณิชย์ 15% และบริษัทเงินทุน 10% 3. ทางการ ได้จัดตั้งองค์การบริหารสินเชื่อดังหวามทรัพย์ (อบส.) ประกาศปิดดำเนินการชั่วคราว 16 บริษัทเงินทุน 4. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว (Managed Float) 5. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานจาก 10.5% เป็น 12.5% ค่อปีขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) 6. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศปิดดำเนินการชั่วคราว 42 บริษัทเงินทุน 7. ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกันผู้ฝากเงิน และเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน 8. ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศแผน และมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจแบบเบ็ดเสร็จ ประกอบด้วย การจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูปสถาบันการเงิน (ปรส.) และจัดตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บพส.)
<p>พ.ศ. 2540–2541 ยุคแก้ปัญหาเศรษฐกิจ</p>	<p>ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศผลการพิจารณาแผนฟื้นฟู 58 ไฟแนนซ์ มี 2 บริษัทที่ผ่านคือ บางกอกอินเวสเมนต์ และเกียรตินาคิน และได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (สปร.) จัดตั้งธนาคารรัตนสิน จำกัด (มหาชน)</p> <p>สั่งลดทุนธนาคารศรีนคร เหลือหุ้นละ 0.01 บาท</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สั่งลดทุนธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชการ เหลือหุ้นละ 0.50 บาท 2. สั่งลดทุนธนาคารนครหลวงไทย เหลือหุ้นละ 1 บาท 3. สั่งลดทุนธนาคารมหานคร เหลือหุ้นละ 0.01 บาท <p>ประกาศใช้เกณฑ์การจัดชั้นเงินให้กู้ยืม การกันสำรอง การระงับ การรับรู้ดอกเบี้ย และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง</p>

จากการที่ทางการมีนโยบายให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาค จึงมีการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงิน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมการบริโภคของภาคเอกชนในประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นในที่นี้จึงทำการศึกษาผลกระทบของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคภาคเอกชนของประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินต่อการบริโภคภาคเอกชนในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของเอกชนในประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เมื่อมีการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงิน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้รวบรวมข้อมูลอนุกรมเวลาเป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 – 2544 ของข้อมูลค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาคเอกชน และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนแต่น้อยกว่า 6 เดือน และข้อมูลอนุกรมเวลารายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2544 ของข้อมูลรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง อัตราดอกเบี้ย MLR คำนีราคาผู้บริโภค ซึ่งใช้ปี 1994 เป็นปีฐาน และข้อมูลปริมาณเงิน M_2

สำหรับข้อมูลได้ทำการรวบรวมจาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรายงานเศรษฐกิจรายเดือน จัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบลักษณะการบริโภคของภาคเอกชน และผลกระทบของการผ่อนคลายการควบคุมทางการเงินที่มีต่อการบริโภคของภาคเอกชนในประเทศไทย

All rights reserved